

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Mirela Mihăescu • Ștefan Pacearcă
Anița Dulman • Crenguța Alexe • Otilia Brebenel

Clasa a IV-a

semestrul I

Editura INTUITEXT

intuitext
grup SOFTWIN

Deșteaptă-te, românel, de Andrei Mureșanu	3
--	----------

Prietenii mei, Maria și Luca	6
---	----------

1 Recapitulare	7
-----------------------	----------

Din cartea vacanței	7
Bun venit în clasa a patra!	9

2 O carte, un prieten în plus	11
--------------------------------------	-----------

C COMPETENȚE

- 1.1 Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 2.3 Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 4.4 Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/ dintr-un film/ desen animat/ a unei activități/ a unei întâmplări imaginare/ trăite
- 4.5 Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

Povestea fără sfârșit , după Michael Ende	12
Cartea. Tipuri de litere de tipar	15
Proiect <i>Cartea Mare</i>	16
Jurnalul de lectură	17
Povestea , de Nichita Stănescu	19
Scrierea unui text după un sir de ilustrații	21
Ascultăm și comunicăm!	22
Scrisoare , de Ana Blandiana	23
Textul în versuri	24
Recapitulare	25
Evaluare	26
Exersezi, corectezi, progresezil!	28

3 Din natură, în cartea de lectură	29
---	-----------

C COMPETENȚE

- 1.1 Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 1.3 Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora
- 1.4 Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 2.1 Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film/ a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 3.1 Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2 Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3 Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5 Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 4.4 Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/ dintr-un film/ desen animat/ a unei activități/ a unei întâmplări imaginare/ trăite

Cioc! Cioc! Cioc! , de Emil Gârleanu	30
Delimitarea textului în fragmente	32
Substantivul. Genul și numărul substantivelor	33
Piatra pițigoiului , după Tudor Arghezi	34
Planul simplu de idei	36
Substantivul. Felul substantivelor	37
Ascultăm și comunicăm!	39
Scrierea unui text după un plan de idei	40
Recapitulare	41
Evaluare	42
Exersezi, corectezi, progresezil!	44

4 Să facem cunoștință cu personajele!

45

COMPETENȚE

- 1.2 Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
- 2.1 Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film/ a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 3.1 Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5 Sesizarea abaterilor din textelete citite în vederea corectării acestora
- 4.3 Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu
- 4.4 Povestirea pe scurt a unei sevențe dintr-o poveste/ dintr-un film/ desen animat/ a unei activități/ a unei întâmplări imaginate/ trăite

Poveste cu un copil și un peștișor argintiu,

după Ada Teodorescu	46
Planul dezvoltat de idei	49
Povestirea unui fragment	50
Personajele	51
Adjectivul	52
Textul în care se prezintă un portret	53
Scrierea unui text în care se prezintă un portret	54
Personajele. Asemănări și deosebiri	55
Ascultăm și comunicăm!	57
Recapitulare	58
Evaluare	59
Exersezi, corectezi, progresez!	60

5 Primim și dăruim

61

COMPETENȚE

- 1.1 Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 2.1 Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film/ a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 2.3 Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 2.5 Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.2 Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5 Sesizarea abaterilor din textelete citite în vederea corectării acestora
- 4.2 Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital

Cum s-a speriat micuța Mayrie,

după Lyman Frank Baum	62
Formularea unor solicitări	65
Pronumele personal. Numărul pronumelui personal	66
Inițierea, menținerea și încheierea unui schimb verbal. Pronumele personal de polițete	67
Pronumele personal.	
Persoana pronumelui personal	69
Invitația	70
Ascultăm și comunicăm!	71
Recapitulare	72
Evaluare	73
Exersezi, corectezi, progresez!	74

6 Învățăm cum să învățăm

75

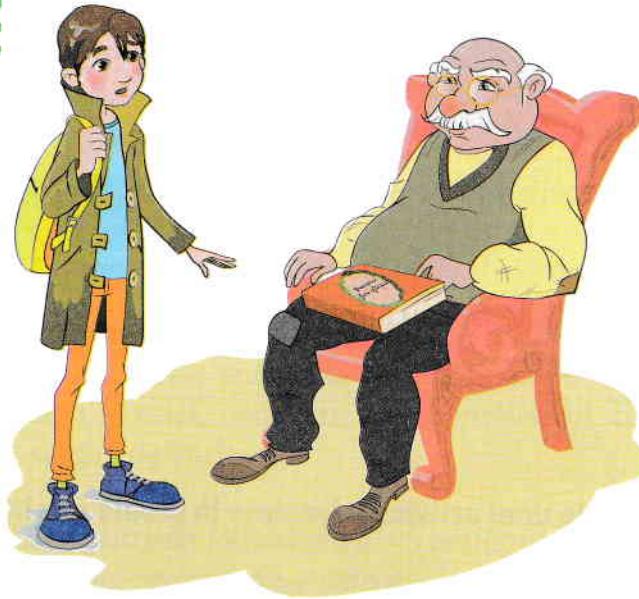
COMPETENȚE

- 1.4
- 2.4
- 4.2
- 1.5
- 2.3
- 3.4
- 4.1
- 2.2
- 3.6

Textul informativ	76
Proiect de documentare	79
Legenda	81
Cartea poștală	83
Ascultăm și comunicăm!	84
Recapitulare	85
Evaluare	87
Exersezi, corectezi, progresez!	88

Povestea fără sfârșit

după Michael Ende

Era o dimineată rece de noiembrie și ploua cu găleata. Picăturile se prelingeau pe fereastra și pe ușa de sticlă a prăvăliei pe care scria **ANTICARIAT**.

Dintr-o dată, ușa fu deschisă atât de violent, că micuțul ciorchine de clopoței de **alarmă** atârnat deasupra ei se porni să sune cu zgomot și nu se mai liniști multă vreme.

Făptașul zarvei era un băiat de vreo zece sau unsprezece ani. Părul castaniu-închis îi atârna ud peste față, haina din postav îi era leoarcă de ploaie, iar peste umăr purta un ghiozdan prins de o curea. Băiatul era cam palid și găfăia, dar, spre deosebire de graba de care dăduse doavadă până atunci, rămase acum încremenit în pragul ușii deschise.

În fața lui se afla o încăpere lungă și îngustă, ce se pierdea spre fund în semiîntuneric. De-a lungul peretilor, până sus la tavan, erau rafturi înțesate cu cărți de toate mărimele și de toate formele. Pe podea se îngrămădeau maldăre de cărți uriașe cu **coperte** cartonate, iar pe câteva mese se înălțau **stive** de cărți mai mici, legate în piele și cu **cotorul** auriu. În spatele unui zid de cărți, în celălalt capăt al încăperii, se zărea lumina unei lămpi.

Era împedite că acolo sedea cineva și, într-adevăr, băiatul auzi un glas spunând:

– N-aveți decât să vă mirați stând înăuntru sau afară, dar închideți ușa. Trageți!

Băiatul asculta și închise ușa încetișor. Apoi, se apropi de zidul de cărți și privi cu băgare de seamă în spatele lui. Într-un fotoliu înalt din piele roasă sedea un bărbat îndesat și greoi. Era îmbrăcat în haine uzate și parcă prăfuite. Avea o cheilie mare și doar peste urechi i se zbârlea câte un smoc de peri albi. Fața îi era roșie, iar pe nasul borcănat purta ochelari mici cu ramă de aur. Pe genunchi ținea o carte pe care probabil tocmai o citea, căci, închizând-o, își lăsase arătătorul mâinii stângi între paginile ei, în chip de semn de carte. Acum își scoase ochelarii și îl examină pe băiatul care stătea în fața lui cu hainele picurând.

– Asculta, băiete, eu sunt supărat pe copii pentru că murdăresc cărțile cu dulceață, le rup paginile și nu se sinchisesc defel că oamenii mari ar putea să aibă și ei grijile și necazurile lor. Ți-o spun numai ca să știi de la bun început la ce să te-aștepți. Și să mai știi că la mine nu există cărți pentru copii, iar alte cărți nu-ți vând. Asta e și sper că ne-am înțeles!

Apoi deschise din nou cartea și continuă să citească.

Băiatul nu prea știa ce să facă, de aceea rămase pe loc și-l privi cu ochi mari pe bărbat.

– Mă numesc Bastian, spuse băiatul. Bastian Balthasar Bux.

– Un nume cam curios cu acești trei de B. Eu mă numesc Karl Konrad Koreander.

– Sunt trei de K, spuse serios băiatul.

– Hm, mormăi bătrânul **cel morocănos**, e-adevărat!

– Știi, spuse Bastian, uneori, eu vorbesc de unul singur.

— Și cam ce vorbești de unul singur?

Respect pentru natură
— Îmi imaginez povești, născocesc nume și cuvinte care încă nu există și tot aşa.

— Și ti le povestești ție însuți? De ce?

— Păi, dacă nu-i nimeni pe care să-l intereseze aşa ceva...

În acel moment sună telefonul. Domnul se ridică din fotoliu și intră într-un mic cabinet din spatele prăvăliei. Bastian se uita fix la cartea pe care o avusese în mână domnul și care acum se găsea pe fotoliul de piele. Îl era cu neputință să-și ia ochii de la ea. Avea impresia că din ea pornea un soi de forță magnetică ce-l atragea irezistibil.

Se apropie de fotoliu, întinse mâna, atinse cartea și, în aceeași clipă, ceva înăuntru lui făcu *țac!*, ca și cum s-ar fi închis o capcană. Bastian avea sentimentul nedeslușit că, odată cu atingerea cărții, începuse ceva **irevocabil**, ce-și va urma cursul de-aici înainte.

Ridică volumul și-l privi pe toate părțile. Era legat în mătase arămie și lucea când era înclinat într-o parte sau alta. Răsfoindu-l în grabă, văzu că textul era tipărit cu două feluri de litere. Nu părea să conțină poze, avea în schimb inițiale mari și minunat ilustrate. Uitându-se încă o dată mai bine la **scoarțe**, descoperi pe ele doi șerpi, unul deschis și unul închis la culoare, mușcându-și unul altuia coada și alcătuind astfel un oval, iar în oval era scris, cu litere ciudate, întortocheate, titlul *Povestea fără sfârșit*.

E un lucru tare misterios cu pasiunile omenești, iar în cazul copiilor totul se petrece la fel ca în cazul celor maturi. Cei copleșiți de o pasiune n-o pot explica, iar cei ce nu au trăit niciodată ceva asemănător nu pot înțelege. Există oameni care își pun în joc viața pentru a cucerii un pisc. Nimeni, nici chiar ei însăși nu pot explica limpede de ce. În cazul lui Bastian, pasiunea lui era cititul cărților.

Cine n-a petrecut o după-amiază întreagă aplecat deasupra unei cărți, citind și iar citind, uitând de lumea din jurul său și nebăgând de seamă că-i e foame sau frig?

Cine n-a citit niciodată pe ascuns fiindcă tata sau mama sau vreo altă persoană grijuie a stins lumina pe motivul bine intenționat că *acum trebuie să dormi, căci mâine te scoli devreme?*

Cine n-a vărsat niciodată lacrimi, fie pe față, fie în ascuns, fiindcă o poveste minunată se sfârșea și urma despărțirea de personajele alături de care luase parte la atâtea aventuri, de ființe iubite și admirate care îi stârniseră îngrijorări și speranțe?

Cine nu cunoaște toate acestea din proprie experiență nu-l va putea înțelege pe Bastian.

Bastian se uită întă la titlul cărții, simțind cum îl lua ba cu frig, ba cu cald. Da, asta era, la asta visase de atâtea ori și asta își dorise de când fusese cuprins de pasiunea sa: o poveste care să nu se sfârșească niciodată! Cartea tuturor cărților!

Trebuie să am carte, fie ce-o fi, cu orice preț! își zise în gând Bastian. Știa că nu poate pleca fără ea.

VOCABULAR

anticariat – magazin în care se vând cărți vechi

alamă – amestec de cupru și zinc, galben-auriu, cu numeroase întrebuițări în industrie

stivă – multime de obiecte așezate unele peste altele

irevocabil – care nu poate fi schimbat, definitiv

SCRIU CORECT!

ce-l – Cartea era o forță **ce-l** atragea.
(**ce îl**)

cel – Apare **cel** morocănos.

1 Respect pentru oameni și cărți

1 Răspunde la întrebări, selectând varianta corectă dintre cele date.

a) Ce fel de copertă are cartea pe care o citește vânzătorul?

- din piele
- din carton
- din mătase arămie
- din postav

b) Unde se află cărțile care au cotorul auriu?

- pe rafturi
- pe mese
- pe podea
- pe fotoliu

c) De ce este domnul Karl supărat pe copiii?

- pentru că murdăresc cărțile cu dulceață
- pentru că vor să le vândă cărți
- pentru că citesc uitând de lumea din jurul lor

IMPORTANT

- Părțile unei cărți sunt: **copertele, cotorul, filele**. O filă are două pagini.
- Pentru identificarea ușoară a unei cărți, **titlul** acesta și **numele autorului** sunt scrise atât pe copertă cât și pe cotor.
- Pentru o rapidă orientare în carte, se consultă **cuprinsul**, în care este indicat numărul paginii pentru fiecare titlu din carte.
- **Ilustrațiile** dintr-o carte au legătură cu textul și au rolul de a explica sau accentua anumite idei, de a completa textul.

2 Completează enunțurile cu informații din text.

- Bastian își imaginează povești și
- Bastian știe că nu poate pleca
- În cazul lui Bastian, pasiunea este

3 Care dintre ilustrațiile date este mai potrivită pentru textul *Povestea fără sfârșit*. De ce?

APLICĂ!

4 Completează enunțurile folosind cuvintele potrivite dintre: *cel, ce-l, defel, de fel*.

Bastian privea uimit rafturile înțesate cu fel de cărți și teancurile înconjurau. Lui Bastian, mai mult îi plăcea să citească. Nu se putea abține să nu răsfoiască o carte ce îi pica în mână.

5 Transcrie, din textul *Povestea fără sfârșit*, enunțurile care se referă la diferite părți ale unei cărți.

6 Alcătuiește două enunțuri folosind cuvântul *carte* (*cartea*). Respectă indicațiile de mai jos.

- a) substantiv, adjecativ, verb, substantiv, substantiv;
- b) substantiv, verb, substantiv, adjecativ.

CREEAZĂ!

– Prietenii cărților

7 Lucrați în grup.

a) Discutați despre comportamentul oamenilor față de cărți.

Adăugați chestionarului alăturat cel puțin o situație posibilă.

b) Realizați un sondaj în clasa voastră pe baza chestionarului propus de voi. Înregistrați răspunsurile într-un grafic.

c) Scrieți o listă de reguli pentru păstrarea unei cărți în bune condiții. Afisați-o la colțul de lectură.

AUTOEVALUARE

Când citesc o carte...

DA NU

...învelesc copertele pentru a le proteja.

...se întâmplă să rup câte o pagină.

...folosesc semnul de carte.

....

- 1** Observă coperta din ilustrația alăturată.
- Ce fel de litere s-au folosit în scrierea titlului?
 - Prin ce se deosebesc acestea de literele folosite în scrierea numelui autorului?
 - De ce se folosesc litere mai groase și mai înalte pentru scrierea titlului?

- 2** a) Observă textul *Povestea fără sfârșit*, de Michael Ende. Caută și citește cuvinte scrise astfel: cu litere mici, doar cu litere mari (majuscule), cu inițială mare, cu litere îngroșate, cu litere înclinate.
- b) De ce crezi că s-au folosit aceste tipuri de litere?

IMPORTANT

Literele de tipar sunt de diverse tipuri:

- litere de rând (obișnuite), folosite la scrierea oricărui text;
- litere îngroșate, folosite pentru a atrage atenția cititorului asupra unor idei, informații;
- litere înclinate (cursive), folosite pentru reproducerea unor cuvinte, titluri, propoziții gândite sau spuse de cineva.

APLICĂ!

- 4** Decupează, din ziar și reviste vechi, fragmente scrise cu diverse litere de tipar. Lipește-le pe o coală. Motivează scrierea cu un anumit tip de litere, pentru fiecare dintre situațiile existente.
- 5** Scrie, cu ajutorul computerului, un scurt text în care să utilizezi adecvat diferite tipuri de litere.

CREEAZĂ! – Ce ne spune o copertă?**6** Lucrați în perechi.

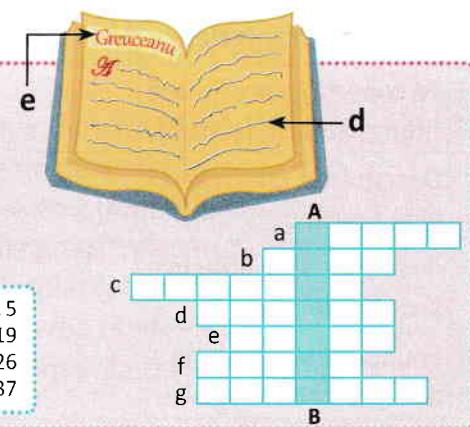
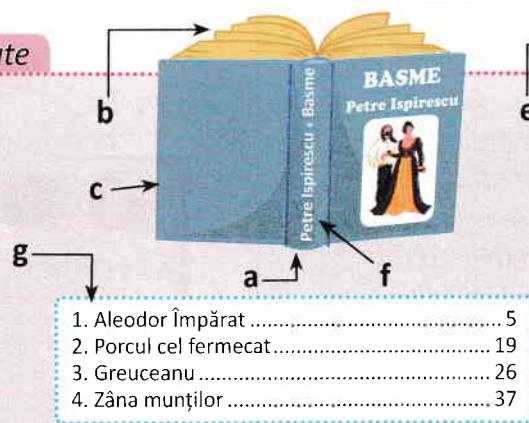
- Realizați o copertă potrivită pentru cartea pe care Bastian își dorește să o obțină.
- Evaluăți propria lucrare.
- Expuneți lucrările.
- Evaluăți lucrările colegilor, precizând aspectele reușite și o sugestie de îmbunătățire.

AUTOEVALUARE**Verificați dacă:**

- ați respectat titlul cărții;
- ați scris numele autorului;
- literele titlului au o mărime corespunzătoare, care să atragă atenția cititorului;
- ilustrația este adecvată conținutului cărții;
- ați așezat corect titlul și ilustrația.

JOC**Cuvinte întrețesute**

- Copiază grila, apoi completează-o cu denumirile părților unei cărți.
- Ce cuvânt ai obținut pe coloana AB?

- **Lucrați în grup.** Citiți etapele necesare proiectului, apoi realizați cartea, folosindu-vă de sugestiile date.

• **Ce veți face?** O *Carte Mare* despre animale, pentru copiii din clasa pregătitoare.

• **De ce veți face?** Pentru a oferi colegilor mai mici un sprijin în învățare.

• **Cum veți face?**

- Pregătiți coli mari albe sau colorate, markere sau creioane colorate.
- Alegeti animalele, altele decât cele din exemplele sugerate alăturat.
- Scrieți, cu litere mari de tipar: pe pagina din stânga, întrebări, iar pe cea din dreapta, răspunsuri.
- Desenează animalele.
- Observați și respectați procedeul repetiției unor cuvinte și propoziții.
- Pe ultimele două pagini desenează toate animalele la care v-ați referit în carte și scrieți numele lor.
- Numerotați paginile.
- Realizați coperta:
 - scrieți titlul cu litere interesante;
 - scrieți numele autorilor.
- Legați toate paginile și copertele.

• **Cum veți sătă dacă ați reușit?**

- Analizați cartea cu ajutorul grilei de autoevaluare.
- Apreciați colaborarea în cadrul grupului.
- Prezentați cartea colegilor de la clasa pregătitoare. Interpretăți roluri.
- Întrebați-i ce le-a plăcut, de ce le-a plăcut și ce vă recomandă.

AUTOEVALUARE

Criterii de apreciere	În totalitate	Parțial	Deloc
Pe copertă se precizează titlul și autorul (autorii).			
Desenul de pe copertă este sugestiv.			
Ilustrațiile sunt atractive și originale.			
Enunțurile sunt corecte și au legătură cu imaginile.			

Sugestiile pentru reușită

- **Repetați unele cuvinte sau enunțuri.**

VEVERIȚĂ CAFENIE,
VEVERIȚĂ CAFENIE,
CE VEZI TU ACOLO?

VĂD UN ARICI ȚEPOS
CARE SE UITĂ LA MINE!

1

2

- **Introduceți alte animale, la alegere.**

ARICIULE ȚEPOS,
ARICIULE ȚEPOS,
CE VEZI TU ACOLO?

VĂD UN IEPURAȘ ALB
CARE SE UITĂ LA MINE!

3

4

- **Introduceți paginile învățătorului, respectiv ale elevilor.**

DOMNULE ÎNVĂȚĂTOR,
DOMNULE ÎNVĂȚĂTOR,
CE VEDEȚI ACOLO?

VĂD ELEVII ATENȚI
CARE SE UITĂ LA MINE!

....

....

DRAGI ELEVI,
DRAGI ELEVI,
CE VEDEȚI ACOLO?

VEDEM ANIMALELE:

....

....

VEVERIȚA,
ARICIUL,

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Mirela Mihăescu • Ștefan Pacearcă
Anița Dulman • Crenguța Alexe • Otilia Brebenel

Clasa a IV-a

semestrul al II-lea

Editura INTUITEXT

intuitext
grup SOFTWIN

Deșteaptă-te, român! , de Andrei Mureșanu	3
--	----------

Prietenii mei, Maria și Luca	6
---	----------

7 Recapitulare	7
-----------------------	----------

Pentru un start bun	7
---------------------------	---

8 Universul școlii	11
---------------------------	-----------

COMPETENȚE

- 1.5** Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbările de canal
- 2.3** Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 2.5** Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.2** Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.4** Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5** Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 4.1** Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.5** Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

9 Comunicăm	29
--------------------	-----------

COMPETENȚE

- 1.1** Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 2.1** Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film/ a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 2.2** Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin
- 3.3** Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4** Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 4.1** Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.4** Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/ dintr-un film/ desen animat/ a unei activități/ a unei întâmplări imaginate/ trăite

Seara talentelor , după Sara Pennypacker	12
Verbul. Numărul și persoana verbului	15
Timpurile verbului	17
Susținerea unei opinii	18
Ortograme	19
Ascultăm și comunicăm!	20
Școala de altădată , după Romulus Dinu	21
Recapitulare	25
Evaluare	26
Exersezi, corectezi, progresezi!	28

Charlie și fabrica de ciocolată , de Roald Dahl	30
Semnele de punctuație	33
Dialogul	34
Transformarea unui text dialogat în povestire	35
Habarnam devine pictor , după Nikolai Nosov	36
Banda desenată	39
Ascultăm și comunicăm!	40
Recapitulare	41
Evaluare	42
Exersezi, corectezi, progresezi!	44

COMPETENȚE

- 1.3 Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora
- 2.2 Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin
- 2.4 Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 3.2 Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.3 Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5 Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 4.1 Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text

11 Planeta copilăriei

COMPETENȚE

- 1.4 Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 2.5 Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.3 Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.6 Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare
- 4.1 Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2 Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital
- 4.5 Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

12 Doar un pas până la vacanță

COMPETENȚE

- 1.3
- 2.1
- 2.2
- 3.1
- 3.4
- 3.5
- 4.2
- 4.3
- 4.1

Unde-i tata? , după Jack Canfield	46
Cuvântul – parte de propoziție. Predicatul	49
Subiectul. Acordul predicatului cu subiectul	50
Scrierea unui text în care se prezintă o întâmplare trăită	51
Necazurile unui uragan de treabă , după Adina Popescu	52
Scrierea unui text în care se prezintă întâmplări imaginate	55
Ascultăm și comunicăm!	56
Recapitulare	57
Evaluare	58
Exersezi, corecțezi, progresezi!	60

Un prieten pentru Faruk , după Don Rowe și Jan Newton	62
E-mailul	65
Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată	66
Afișul	67
Fiind băiet păduri cutreieram , de Mihai Eminescu	68
Proiect <i>Din copilărie</i>	69
Ascultăm și comunicăm!	70
Recapitulare	71
Evaluare	72
Exersezi, corecțezi, progresezi!	74

Din fereastra clasei mele , de Emilia Căldăraru	76
Emil pornește la drum , după Erich Kastner	78
Proiect	
<i>Delta Dunării, o destinație de vacanță</i>	81
Evaluare finală	84
Descoperă ce poți să citești în vacanță!	88

Seara talentelor

după Sara Pennypacker

Școala noastră a lansat la începutul anului școlar un proiect prin care și-a propus să strângă fonduri pentru marea excursie din primăvară. Clasele întâi și a doua vor organiza o acțiune de vânzare de prăjitură, elevii din clasele a cincea și a șasea vor colecta materiale reciclabile, iar cei din clasele a treia și a patra vor organiza un spectacol numit *Seara talentelor*.

Toți copiii și-au găsit câte un talent, numai eu nu eram deloc hotărâtă ce să prezint. În sfârșit, seara petrecerii a venit! Mă hotărâsem pentru un număr intitulat *Elvis și câinele care răde*, dar cum în rolul câinelui ar fi trebuit să fie fratele meu, tata nici nu a vrut să audă. Așa c-am plecat la ultima repetiție dezamăgită că nu aveam pregătit un număr pentru spectacol.

Când am intrat în sala de festivități, le-am văzut pe doamna directoare și pe învățătoarea Margaretei, prietena mea, pe două scaune înalte de *regizor*.

– Clementina, mi se pare că nu te am pe listă. Nicio problemă, te punem noi pe undeva. Cum se numește numărul tău? m-a întrebat învățătoarea Margaretei.

M-am apropiat de dânsa și i-am spus că nu am niciun număr.

– Cum să nu ai niciun număr? a strigat doamna, încât toți ochii s-au îndreptat spre mine.

Doamna directoare, văzându-mi fața *învăpăiată*, m-a chemat la dumneaei.

– Haide, aşază-te lângă mine, Clementina! Poți să-mi ții de urât în timpul repetiției.

Primul număr era *Doisprezece gimnaști fac roata*. Copiii s-au așezat câte șase pe un rând.

– Stați! am strigat eu. Am fugit iute în sala de sport și am târât de acolo o saltea de gimnastică pe care am pus-o în fața scenei.

Următorul era un elev care dorea să interpreteze un cântec, așa că i-am sugerat să renunțe la biscuiții pe care îi tot ronțăia. Când i-a venit rândul, Margareta împietrise de emoție, iar eu i-am suflat ce are de zis despre cum să te îmbraci în societate.

Doamna directoare mi-a mulțumit, dar învățătoarea Margaretei mi-a aruncat o privire aspră. Au repetat fetele și băieții cu cercul, cu coarda, apoi cântăreții la muzicuță.

În sfârșit, a sosit ora spectacolului. Aș fi vrut să-mi sun părinții ca să le zic să nu mai vină, dar doamna directoare mi-a spus că e *cam* târziu pentru asta.

Învățătoarea Margaretei a deschis serbarea multumind tuturor pentru participarea la proiectul de strângere a fondurilor. Nu apucă să se urce pe scaunul de regizor, că sosi secretara cu un biletel, iar învățătoarea sări ca arsă. Trebuia să plece. Se ivise o problemă în familie.

– Vai, i-am spus eu doamnei directoare, acum trebuie să vă descurcați singură.

– Nu sunt singură, am o asistentă și aceea ești tu!

M-am urcat pe scaunul de regizor, iar doamna directoare Rice mi-a zâmbit larg. S-a aplecat spre mine și mi-a spus:

– Clementina, mă bucur că ești aici, cu mine... ești de mare ajutor! și în clipa aceea mi-am dat seama că nu mai eram deloc îngrijorată. În schimb, mă simteam foarte mândră, de parcă soarele mi-ar fi răsărit drept în piept.

Iar sentimentul acela de mândrie, de răsărit de soare, nu m-a mai părăsit până la sfârșitul spectacolului. Și orice ar fi mers anapoda, doamna directoare și cu mine am reușit să reparăm.

În sfârșit, am ajuns și la ultimul număr, în care urma să fie Joe și cățelul lui. Joe a scos o notă din muzicuță, iar cățelul a început să latre. Publicului i-a plăcut și a cerut mai mult, și mai mult.

Doamna directoare și cu mine am tras cortina, apoi i-am trimis pe toți copiii înapoi pe scenă, aşa cum făcuserăm la repetiție. Apoi, doamna directoare a dat din nou cortina la o parte și toată lumea s-a înclinat. Ne-am retras în culise și ne-am cocoțat pe scaune ca să-i admirăm.

Cei din public zâmbeau și aplaudau, iar copiii zâmbeau și ei și făceau **reverențe**. Eram destul de fericită, deși o părticică din mine era tristă. Aș fi vrut să știu și eu într-o zi cum te simți atunci când te aplaudă lumea.

– Am reușit! i-am spus doamnei directoare. Totul s-a terminat cu bine, am reușit!

– Așa este, am reușit! a spus dânsa. Dar încă nu e gata. Mai am de făcut un lucru.

Atunci s-a dat jos de pe scaun și a mers pe scenă, alături de mulțimea de copii. Am auzit-o luând microfonul în mâină.

– Doamnelor și domnilor, vă mulțumim că ați venit la *Seara talentelor*. Iar acum aș vrea să vă prezint persoana care a făcut ca toate acestea să fie posibile... talentata noastră regizoare. Fără ea, n-am fi avut niciun spectacol în seara aceasta.

Aha, deci s-a întors învățătoarea Margaretei!, am gândit eu.

Doamna directoare s-a apropiat de mine și a pus mâna pe cortină. Eu am sărit de pe scaunul regizoral ca să-i fac loc învățătoarei Margaretei, deși încă n-o vedeam nicăieri.

– Doamnelor și domnilor, a spus doamna, vă rog să-o aplaudați din toată inima pe...

Și a tras cortina într-o parte.

– ...Clementina!

Acest lucru m-a luat complet prin surprindere, aşa că am rămas pe loc, cu privirile pironite. Toți copiii din clasa a treia și cei dintr-o patră își așteptaseră privirile asupra mea, iar privirile și zâmbetele lor spuneau: *Mulțumim!*

Pe urmă au început să aplaude, la început mai încet, apoi tot mai tare și mai tare. În curând aplaudau aşa de tare, că m-am temut ca nu cumva copiii mai slăbuți să-și rupă mâinile.

Și atunci a început și publicul să aplaude, de ziceai că n-or să se mai opreasca niciodată. Zgomotul era aşa de puternic, încât simteam că o să-mi smulgă urechile.

Dar nu-mi păsa, fiindcă de-acum știam și eu cum te simți atunci când oamenii te aplaudă: bine, foarte, foarte bine!

VOCABULAR

regizor – persoană care îndrumă și supraveghează jocul artiștilor la punerea în scenă a unui spectacol

învățătoare – înroșită ca focul

reverențe – plecăciuni în semn de respect

SCRIU CORECT!

c-am – Mă bucur **c-am** reușit.
(**că am**)

cam – Era **cam** dificil ce îmi propusesem.
(**destul de**)
Spectacolul va dura **cam** o oră.
(**aproape**)

1 Răspunde la întrebările și cărti.

- a) Cum se simte Clementina când intră în sala de festivități?
- b) De ce crezi că are Clementina față învăpăiată?
- c) Cine o ajută pe Clementina să se simtă mai bine?
- d) Ce o face pe fetiță să se simtă de parcă soarele i-ar fi răsărit în piept?

2 Scrie *Agenda spectacolului*, ordonând momentele artistice de mai jos, pe baza informațiilor din text.

- *Acrobații cu cercul și coarda*
- *Cum să te îmbraci în societate*
- *Doisprezece gimnaști fac roata*
- *Interpretarea unui cântec*
- *Joe și cățelul*
- *Cântăreții la muzicuță*

3 Trasează Axa timpului. Scrie simbolurile enunțurilor date, în ordinea derulării întâmplărilor.

- ⌚ Clementina participă la organizarea spectacolului.
 - 👉 Doamna directoare o cheamă pe scaunul de regizor.
 - 📖 Doamna directoare o numește asistentă dumneaei.
 - 👏 Publicul și artiștii o aplaudă pe Clementina.
 - 😊 Doamna directoare îi spune fetiței că este specială.
 - 😢 Clementina a plecat la ultima repetiție fără să aibă pregătit un număr pentru spectacol.
-

4 Recitește alineatul din text în care se regăsește enunțul dat, apoi răspunde la întrebări.

Eram destul de fericită, deși o părticică din mine era tristă.

- a) De ce crezi că era Clementina fericită?
- b) Care era motivul tristeții ei?

APLICĂ!

5 Lucrați în grup. Imagineați-vă că pregătiți spectacolul *Seara talentelor*. Unul va fi regizorul, iar ceilalți, artiștii.

- a) Artiștii propun momentele pe care le vor susține, regizorul stabilește ordinea prezentării lor și întocmește agenda spectacolului.
- b) Artiștii repetă, pe rând, numărul, în ordinea stabilită, regizorul oferă indicații.
- c) Realizați un fluturaș de prezentare a spectacolului *Seara talentelor* pregătit de voi.
- d) Distribuiți fluturașii celorlalți colegi de clasă.
- e) Prezentați spectacolul în fața clasei.

6 Prezintă, în 6 – 8 rânduri, un moment din viața ta de școlar când ai fost aplaudat sau aplaudată. Folosește cel puțin două substantive proprii, trei pronume și patru adjective, pe care le subliniezi.

JOC Silueta cuvintelor

- Descoperă în imaginile alăturate siluetele cuvintelor: *aplaudă, suflă, cântă, imităm*.
- Căutați pietre mai lungi pentru litere cu talie înaltă, rotunde pentru cele cu talie normală și realizați silueta unor cuvinte date. Jocul constă în ghicirea acestora.

IMPORTANT

- Un fluturaș publicitar reprezintă un mod simplu de a face cunoscută o activitate sau produsele acesteia.
- Un fluturaș conține:
 - o ilustrație care ocupă un spațiu mare;
 - un mesaj simplu.
- Fluturașul publicitar are dimensiunea unui plic.

E concurs? Merg și eu!
Mergi și tu?

Mergem împreună!

AMINTEȘTE-ȚI!

- Lucrați în grup.** Scrieți o listă cu activitățile voastre din timpul pauzelor. Așezați liste la un loc cu ale celorlalte grupuri. Citiți toate cuvintele scrise.
- Observă ilustrațiile. Precizează ce exprimă cuvintele subliniate: acțiunea, starea sau existența:

- a) Clementina se întristează. b) Directoarea și fetița stau pe scaune.
- c) Clementina este pe scenă. Ea urmărește jocul sportivilor. Cu ea mai sunt doi copii. Ei urmăresc respectarea timpului.

- Transcrie propozițiile de la exercițiul 2, punctul c). Subliniază cu albastru verbele la singular și cu verde verbele la plural.

DESCOPERĂ!

- Completează enunțul: Pronumele *eu* indică persoana

• care vorbește:
Eu citesc încet.

• despre care se vorbește:
El citește încet.

- b) Indică persoanele care fac acțiunea.

.... **citim** primii.

.... **cititi** primii?

.... **citesc** expresiv.

.... **citesc** expresiv.

- Scrie pronumele corespunzător fiecărui dintre verbele: **citesc**; **citești**; **citește**; **citim**; **cititi**; **citesc**. (*eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele*)

IMPORTANT

- Partea de vorbire care exprimă o acțiune (*cade*), o stare (*se bucură*) sau existența (*se află*) se numește **verb**.
- Când acțiunea este făcută de o singură persoană, verbul este la **numărul singular**.
- Când acțiunea este făcută de mai multe persoane, verbul este la **numărul plural**.

IMPORTANT

Verbul are forme pentru:

- persoana întâi**, dacă acțiunea este făcută de persoana (persoanele) care vorbesc (*merg, mergem*);
- persoana a doua**, dacă acțiunea este făcută de persoana (persoanele) care ascultă (*mergi, mergeti*);
- persoana a treia**, dacă acțiunea este făcută de persoana (persoanele) despre care se vorbește (*merge, merg*).

- 6 Trasează tabelul. Înlocuiește spațiile punctate cu verbul potrivit: *luăm, ia, luăti, iau, iei.*

numărul singular	eu	tu	el, ea
numărul plural	noi	voi	ei, ele

- 7 Recitește primul alineat din textul *Seara talentelor*. Scrie numărul și persoana verbelor.

- 8 Completează enunțurile cu verbele scrise pe baloane, la forma potrivită fiecărei situații.

Ea pe scaun.	Sportivii
Băiatul la muzicuță.	Copiii cu putere.
Cățelul din coadă.	Aplauzele
Doamna cortina.	Vântul în rafale.

- 9 Scrie câte un enunț cu următoarele verbe: *ia, iei, scrii, luăti, ești, scriați, este, eram, creez, iau, creați*. Subliniază numai verbele la persoana a doua, numărul singular.

- 10 a) Precizează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat.

Cică un balaur cu șapte capete

S-a pornit la-mpărat... Ce vrea să capete?

(Balaurul care n-a mai ajuns în poveste, Vasile Romanciu)

Cuibul, însă, e și nu-i.

Dacă-i pui un ou, e... pui.

(Desen cu copac, Nicolae Neagu)

- b) Alcătuți propoziții în care următoarele cuvinte să fie, pe rând, verbe și substantive: *poartă, car, sare, cer*.

- 11 **Lucrați în perechi.** a) Mara îi prezintă lui Mihai o activitate școlară la care a participat. Scriți verbele subliniate la persoana și numărul potrivite pentru a evidenția și implicarea Marei.

*Azi am fost în curtea școlii. A avut loc concursul **Construcții din cutii de carton**. Eu și colegii mei l-am realizat pe Uriașul Bun și Prietenos. Toți au lucrat cu spor. Mai întâi, au selectat cutiile. Apoi, le-au aşezat cu grijă una peste alta. La final, le-au fixat cu bandă adezivă. La un moment dat, a început ploaia. Ce păcat! Toți au intrat în clasă. Eu m-am întors în curte să îmi iau trusa. Părul meu s-a udat. Cred că acasă voi fi certată, deoarece eu răcesc foarte ușor!*

- b) Organizați un joc de rol. Unul dintre voi este Mara, celălalt este Mihai. Mara prezintă activitatea la care a participat. Apoi, Mihai demonstrează că a fost atent, relatându-i acesteia întâmplările. (Azi ați fost în curtea școlii. A avut loc concursul **Construcții din cutii de carton**. Tu și colegii tăi).
- c) Prezentați și voi, în scris, o activitate derulată cu clasa voastră, în școală sau în afara ei.

JOC Lantul verbelor

Descoperă verbele. Discută cu alți colegi și află câte verbe au găsit ei.

CÂNTACERE VEDECI IDESFĂȘOARĂ REŞTENCUIEŞTERMINASE MNAUZEÀ